

Brandsäkert hem™

Hemmets brandskydd

Innehåll

I den här skriften berättar vi om de vanligaste riskerna, lämpliga brandskyddsåtgärder och vad du gör om olyckan ändå är framme.

BRANDRISKER

Hemmet som brandplats	3
Brandrisker i ditt hem	4
> spisar, levande ljus	4
> rökning, vitvaror och tv	5
> belysning, bastu och elektriska uppvärmningsanordningar	7
> eldstäder	8
> brandfarliga varor	9
> grillar, eldning utomhus	11
> fyrverkerier, sophantering	12

BRANDSKYDD

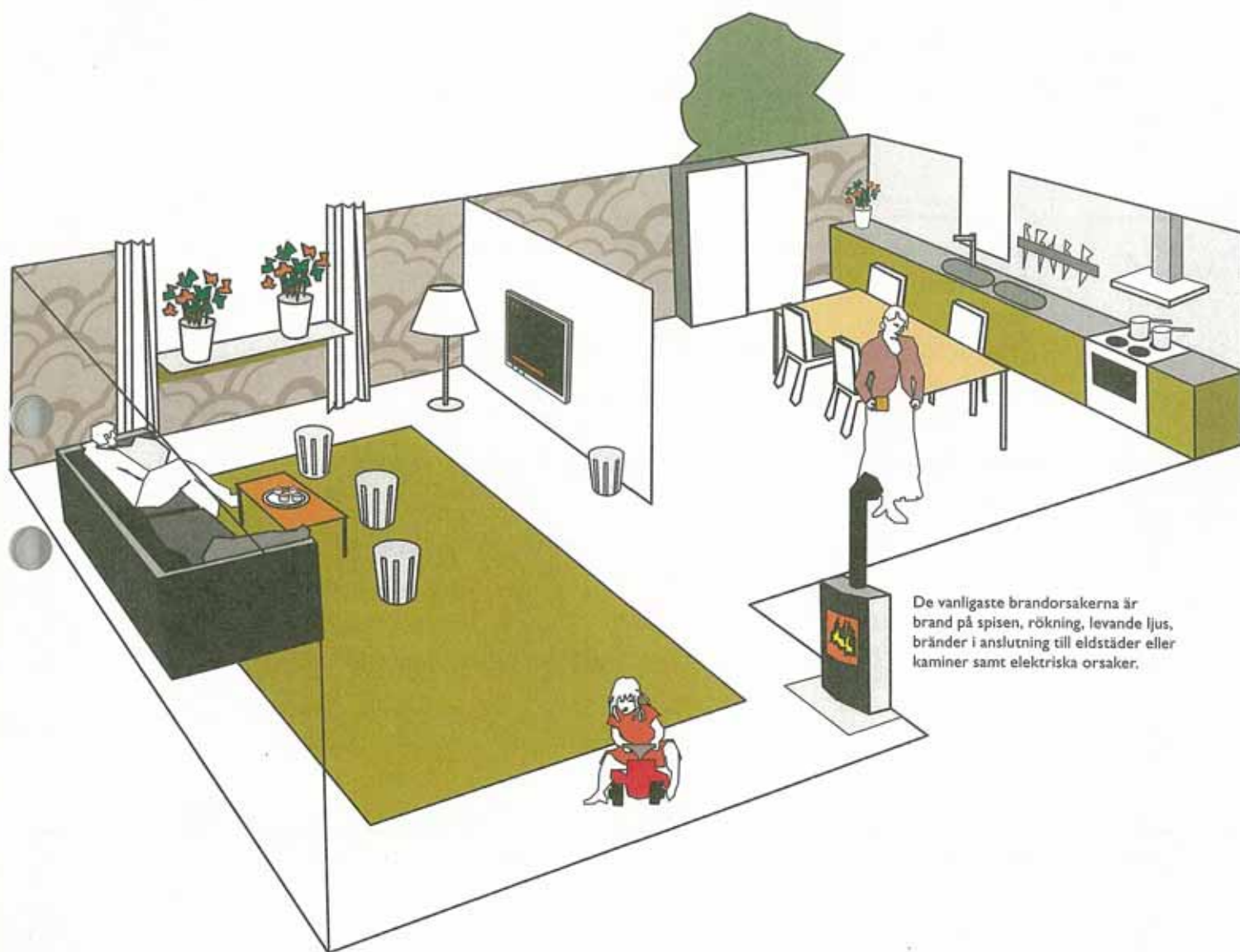
Skydda ditt hem	13
> spisvakt	13
> brandvarnare	14
> handbrandsläckare, brandfilt, jordfelsbrytare	15
> byggnadens brandskydd	16

OM DET HÄNDER

Rädda – varna – larma – släck	17
Utrymning	18
Rädda dig själv och andra	19
> brand på spisen	19
> brand i möbler eller gardiner	19
> brand i kläder	19
Brännskador	20
Räddningstjänsten i din kommun	21

VIKTIG KUNSKAP

Utbilda dig själv och din familj	22
--	----

De vanligaste brandsakerna är brand på spisen, rökning, levande ljus, bränder i anslutning till eldstäder eller kaminer samt elektriska orsaker.

Hemmet som brandplats

Hemmet är vår trygghet. Där umgås vi med familj och vänner och njuter av värme och samvaro. Det är sannolikt vårt livs viktigaste plats. Samtidigt är det samhällets vanligaste brandplats. Bränder i bostäder är mer än dubbelt så vanliga som bränder i alla andra byggnader tillsammans.

Under den senaste 10-årsperioden har mer än 60 000 hem drabbats av brand. Det innebär 16 bränder varje dag, året runt.

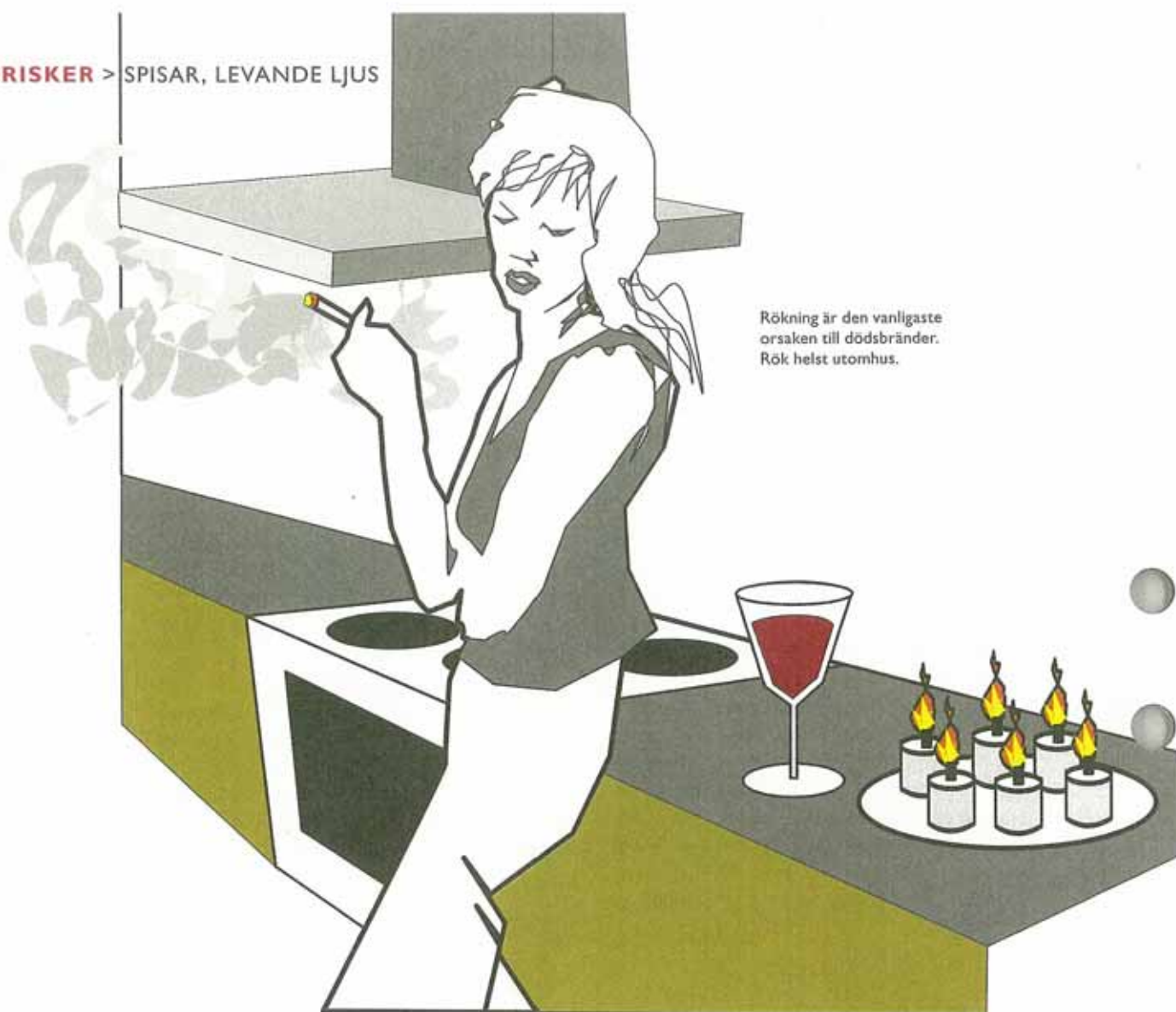
Tyvärr får bränderna alltför ofta en fruktansvärd utveckling. Ett brandtillbud kan på några minuter förvandla hemmiljön till en dramatisk dödsfälla.

Mellan åren 2000 och 2007 har över 700 personer omkommit och 6 000 skadats i sina hem. Brand är ungefär lika vanligt i villor som i lägenheter.

Det finns mycket du kan göra för att undvika att det börjar brinna.

Det är du själv som har största möjligheten att förhindra och begränsa skadan av branden. När räddningstjänsten väl är på plats har branden ofta hunnit sprida sig och den största skadan redan skett.

Det är lättare att förebygga än att släcka en brand.

Rökning är den vanligaste orsaken till dödsbränder. Rök helst utomhus.

Brandrisker i ditt hem

För att du ska kunna förebygga brand måste du ta reda på vilka brandrisker som finns hemma, och sedan vidta lämpliga åtgärder. I köket är de vanligaste brandorsakerna torrkokning och kvarglömda ljus, medan rökning är den främsta orsaken i vardagsrummet och sovrummet.

Spisar

Många bränder börjar på spisen. Torrkokning är en vanlig brandorsak. Fett eller oljor börjar brinna när temperaturen blir hög.

Branden kan sedan sprida sig uppåt i spisfläkten. Väl där kan fett i fläkten ytterligare öka brandens intensitet. Det är därför viktigt att man undviker brännbart material på eller nära spisen samt regelbundet rengör fläkten från fett.

Lämna aldrig något kokande på spisen när du går ut från köket.

Lämna aldrig barn ensamma med levande ljus eller öppen eld!

Levande ljus

Kvarglömda levande ljus orsakar många bränder. Ställ inte ljusen för nära gardiner eller på tv:n.

Använd ljusstakar av keramik, glas eller metall, inte träljusstakar. Placera aldrig många värmeljus tätt tillsammans på en bricka eller ett fat.

Ta för vana att aldrig lämna ett rum med levande ljus. Släck först!

Barn har i alla tider varit nyfikna på eld. Det är därför viktigt att de lär sig att handskas med eld på ett bra sätt. Försök aldrig att skrämma ett barn för eld – det ökar bara nyfikenheten. Lämna aldrig barn ensamma med levande ljus eller öppen eld.

Rökning

Rökning ligger bakom de flesta dödsbränderna, ofta i kombination med alkohol eller läkemedel. Men det är inte hela sanningen.

Varje år omkommer ett antal personer som har nedsatt rörelseförmåga och som tappar cigaretten när de sitter och röker. När brand sedan uppstår i kläderna eller i möbler så har personen inte förmågan att själva kunna hantera detta.

Det är inte bara i sängen, som det är förenat med livsfara att röka. Det är lika farligt att somna från cigaretten i en fåtölj eller i soffan. En viktig sak är att blöta innehållet i askkoppen innan den töms.

Blöt alltid innehållet i askkoppen innan du tömmer den!

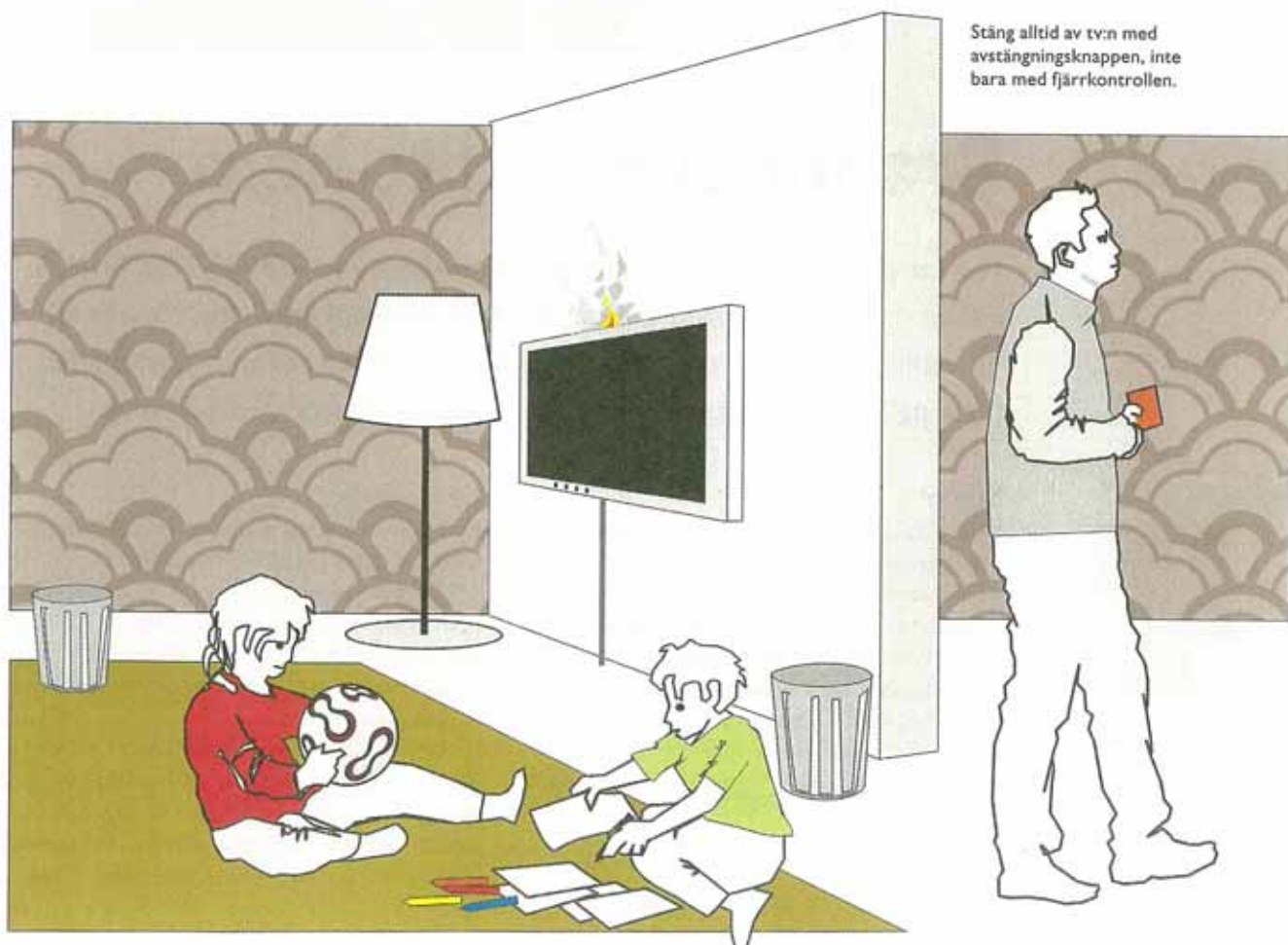
Vitvaror och tv

Vitvaror och tv orsakar också bränder. Det beror på överhettning, kortslutning och olika tekniska fel.

För att förebygga bränder i de här apparaterna gäller det att se till att de får tillräcklig luftcirkulation för kylning och i övrigt följa tillverkarnas anvisningar för installation, placering och underhåll. Du ska också vara uppmärksam på om du känner konstig lukt som av "varmgång" eller liknande. Om det inträffar bör du stänga av apparaten och undersöka den.

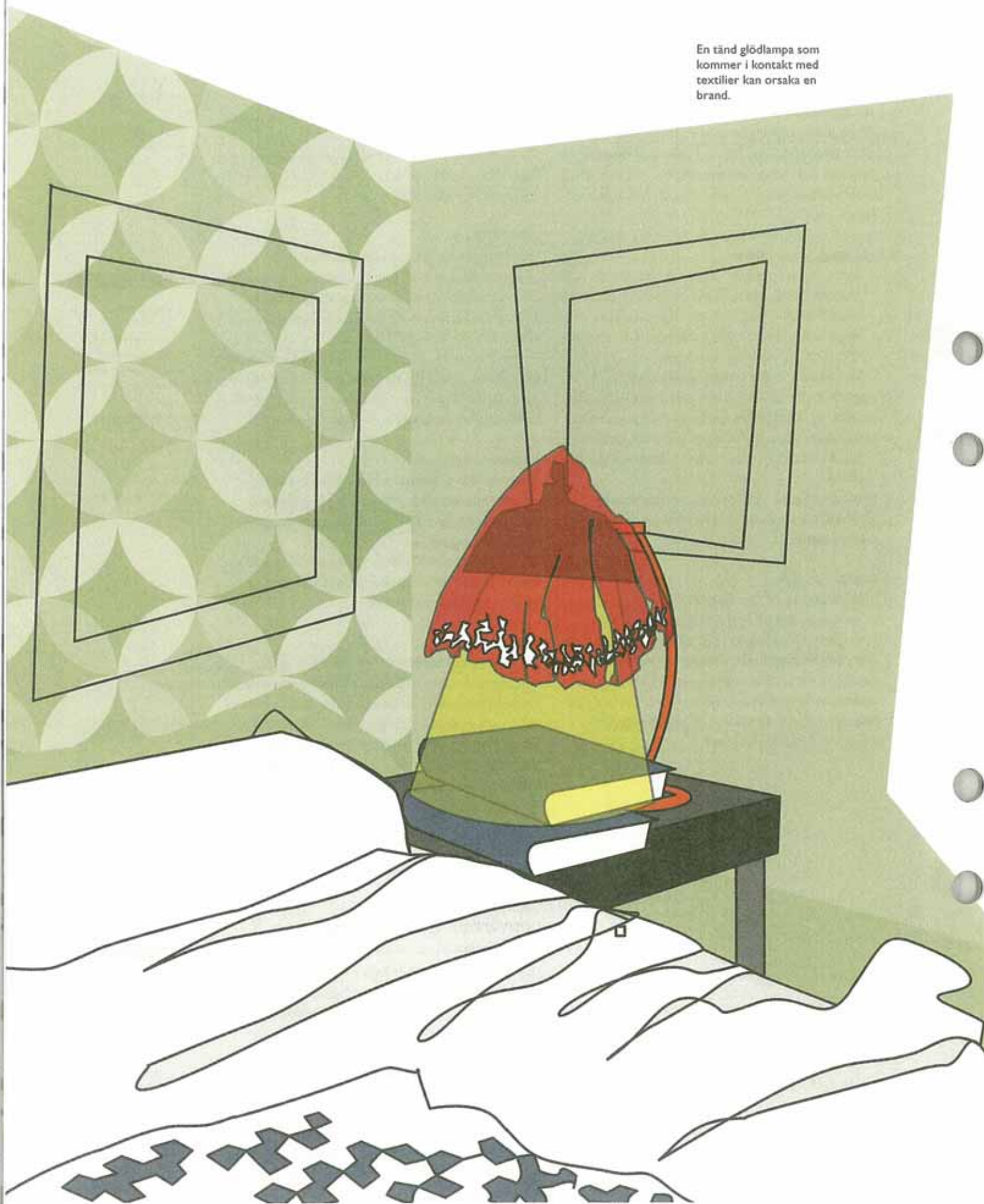
Som en extra säkerhetsåtgärd ska du undvika att låta disk- och tvättmaskin eller torktumlare vara igång när du inte är hemma eller när du sover. Det är viktigt först och främst för att ett brandtillbud inte ska kunna utvecklas till en fullt utvecklad brand, men också för att förhindra onödigt stora vattenskador om ett läckage skulle uppstå.

Låt inte disk- och tvättmaskin eller torktumlare vara igång när du inte är hemma.

Stäng alltid av tv:n med avstängningsknappen, inte bara med fjärrkontrollen.

En tänd glödlampa som kommer i kontakt med textilier kan orsaka en brand.

Belysning

Belysningsarmaturer bidrar i olika grad till bränder i bostäder. Lysrörsarmaturer, halogenlampor och vanliga glödlampor kan alla starta bränder.

Blinkande lysrör

Blinkande lysrör utgör alltid en brandfara. När lysröret inte tänds utan börjar blinka blir delar av armaturen överbelastad med upphettning som följd. Delarna kan falla ner och antända brännbart material.

Förebygg brand i lysrör

- ☐ Byt ut lysrör som är utbrända, blinkande och/eller har glödande lysrörsändar. Obs! Byt även glimtändaren, eftersom den har lika lång livslängd som lysröret. Blinkningarna kan fortsätta eller återkomma snart igen om du inte gör det.
- ☐ Om du saknar nya lysrör – ta bort det gamla lysröret eller glimtändaren och behåll armaturen släckt tills du skaffat nya lysrör och glimtändare.
- ☐ Installera gärna bryttändare/säkerhetständare, som bryter tändningen efter ett antal tändningsförsök.

Om ett blinkande lysrör är ett varningstecken, är ett glödande rör en direkt brandfara som genast måste åtgärdas!

Infällda spotlights

Infällda spotlights kan när luftväxlingen hindras ge en temperatur på över 500 grader. Det är mer än nog för att antända trä och annat brännbart. Det finns därför speciella infällningsburkar att köpa. De ser till att det blir ordentlig ventilation och att brännbara byggnadsdelar inte kommer för nära de heta delarna. Installation av spotlights ska alltid utföras av behörig elektriker.

Lösa spotlights

Det finns många rapporter om brandtillbud med spotlights. Ofta har armaturen lossnat från sitt fäste. Det är särskilt vanligt när armaturen har ett klämfäste. Många lampor har fästeanordningar av plast som smälter vid ett brandtillbud.

Armaturer med en oskyddad halogenlampa vårlar ofelbart brand om den hamnar bland textilier eller annat lättantändligt material.

Uplightlampor

Så kallade uplightlampor har blivit mycket populära på senare år. Lamporna består av en skålformad belysningsarmatur som är riktad uppåt. Ljuskällan kan vara en eller flera halogenlampor eller konventionella glödlampor.

Problemet är att lamporna ofta saknar skärm eller annat skydd för de heta ljuskällorna. Om en gardin eller annat föremål hamnar över lamporna bildas gas som snabbt kan övergå i öppen eld.

Vanliga glödlampor

Även vanliga glödlampor kan orsaka bränder.

En tänd glödlampa som kommer i kontakt med textilier eller en alltför stark lampa i en armatur kan orsaka brand.

Se till att ha tillräckliga skyddsavstånd, rätt anpassad lampeffekt i armaturen samt att armaturen sitter säkert eller står stabilt.

Klämda sladdar

Det är inte bara sladdar i kläm som kan orsaka bränder, utan även andra fel i utrustningen. Exempel på brandorsaker är isolationsfel, dålig kontakt och överbelastade ledningar. Även ledarisolationen kan vara skadad på grund av värme, fukt, mekanisk överkan, kallflytning vid tryck (klämda sladdar) och åldring.

Ett blinkande lysrör är ett varningstecken. Ett glödande lysrör är en direkt brandfara som genast måste åtgärdas!

Bastu och elektriska uppvärmningsanordningar

Bastuaggregat är en vanlig brandstiftare. Ofta har aggregatet slagits på utan att bastun kontrollerats. Kontrollera därför alltid basturummet och aggregatet innan du slår på strömmen. Om någonting har fallit ner på aggregatet kan det börja brinna när aggregatet värms upp. Använd aldrig bastun med påslaget aggregat som torkutrymme för våta kläder. Lämna aldrig hemmet med påslaget bastuaggregat.

Elektriska uppvärmningsanordningar förekommer dels som fasta installationer, s k element dels som portabla element. Torka aldrig kläder på dem.

Torka aldrig kläder på element.

Bränder i eldstäder är den vanligaste brandorsaken i enfamiljshus.

Eldstäder

Vanliga brandorsaker vid eldstadsbränder är soteld, överhettning och värmeöverföring.

När du eldar med ved finns det många saker att tänka på. Veden måste vara torr och kapad i lagom stora bitar. Både panna och rökkanaler måste vara anpassade för vedeldning.

Minska risken för sotbrand

- ☐ Använd torr ved i lämplig storlek. Det är inte tillåtet att elda plast eller hushållsavfall, målade eller tryckimpregnerade bräddor eller annat brännbart avfall i en villapanna. Det ger ohälsosam, irriterande och miljöstörande rök.
- ☐ Starta snabbt. När man tändar en kall panna är det svårt att helt undvika rök och utsläpp av miljöskadliga ämnen. Minska problemet genom att få pannan varm så fort som möjligt. Papper samt rikligt med torr, finkluven ved är viktigt.
- ☐ Rätt mängd förbränningsluft gör att elden brinner med klara och livliga lågor.
- ☐ Kontrollera röken. Den ska vara klar och genomskinlig, inte svart. När det är varmt ute ska man bara se ett "daller" i luften ovanför skorstenen. Den enda gången skorstenen ska ryka är när det är kallt ute. Då bildas en vit rök som består av

vattenånga (på samma sätt som det ryker ur munnen när vi är ute i minusgrader). Gul eller grå rök betyder dålig panna eller felaktig eldning, till exempel för lite lufttillförsel eller dålig ved.

- ☐ Lägg sot och aska i en plåthink med lock. Det kan finnas glödrester kvar i askan i flera dygn, därför måste askhinken också stå på ett obrännbart material.
- ☐ Pyrelida aldrig. Många stryper tilluften och "småeldar". Då brinner inte alla miljöskadliga ämnen i röken upp. Tjära kondenserar i skorstenen och fastnar på pannväggar och rökkanaler. Ur skorstenen kommer då en grå eller gul rök.
- ☐ Om sotbrand uppstår i skorstenen. Stäng alla luckor på eldstaden. Ring 112. Kontrollera hela tiden skorstenen i hela dess längd speciellt vid bjälklagsgenomgångarna, uppe på vinden samt genom taket. Ring sotningsdistriktet och beställ en besiktning av skorstenen.

Brandskyddsföreningen har utarbetat särskilda råd för installation av eldstäder och tillhörande skorstenar.
(www.svb.se)

Brandfarliga varor

De brandfarliga varor som normalt förekommer i hemmiljö är vätskor och gaser. En brandfarlig vara är märkt med en text och i vissa fall en farosymbol.

Extremt brandfarlig

Den första gruppen som har symbol samt tilläggs-text "Extremt brandfarlig" är de produkter som har en flampunkt under 0°C. Det innebär att de avger brännbara gaser i sådan omfattning att de kan antändas i temperaturer under 0°C. De är extremt lättantändliga. Till den här gruppen hör till exempel gasol, acetylen, bensin, acetone och toulén.

Mycket brandfarlig

Nästa grupp har en flampunkt mellan 0° och 21°C. Skillnaden i märkning är att det i texten anges att den är "Mycket brandfarlig". Den är mycket lättantändlig. Till den här gruppen hör till exempel thinner, t-sprit och koncentrerad spolarvätska.

Brandfarlig

Den tredje gruppen har en flampunkt mellan 21° och 55°C. Det innebär att den inte avger brännbara gaser i normal rumstemperatur, men den brinner lika bra som de andra produkterna. Denna grupp har endast text och saknar farosymbolen. Till den här gruppen hör till exempel fotogen, lacknaffa, vissa färger och utspädd spolarvätska.

Förvaring i enfamiljshus

Utan tillstånd får man i enfamiljshus förvara 100 liter brandfarlig vätska och 60 liter gasol.

Vindsförråd: Ingen förvaring.

Fristående/avskilt förråd: Brandfarlig vätska, sprayburkar och, i ventilerat utrymme, gasolflaskor.

Bostadsdel: Sprayburkar, gasolflaskor av högst P11-storlek (26 liter) och brandfarlig vätska i behållare som innehåller max 10 liter.

Garage: Fordon med tank och reservdunk, spray-

burkar, brandfarlig vätska och gasolflaskor skyddade mot påkörning.

Källare: I ventilerat utrymme (t ex hobbyrum) brandfarlig vätska, sprayburkar och en gasolflaska.

Förvaring i flerfamiljshus

Utan tillstånd får man i flerfamiljshus förvara 100 liter brandfarlig vätska och 60 liter gasol per hus-håll.

Vindsförråd: Ingen förvaring.

Lägenhet/inglasad balkong: Sprayburkar, gasolflaskor som innehåller max 5 liter, brandfarlig vätska i behållare som innehåller max 10 liter.

Öppen balkong: Gasolflaskor av högst P11-storlek (26 liter) och brandfarlig vätska i behållare som innehåller max 25 liter.

Garage bottenplan: Fordon med tank och reservdunk, inte brandfarlig gas eller vätska i lös behållare.

Källarförråd: Ingen förvaring.

Annan lokal (t ex hobbylokal): Acetylen max 5 liter, gasol i högst P11-storlek, brandfarlig vätska max 25 liter.

Självantändning

Det är välkänt att linolja i trassel kan självantända. Vissa oljor eller fetter som sugts upp av ett poröst material ger när de torkar en oxidation som alstrar värme. Även andra vegetabiliska oljor kan självantända, till exempel klinkerolja, teakolja och vissa typer av bonvaxer.

Självantändning kan aldrig ske i burken eller på behandlade ställen, utan i de trasor som använts.

Blöt dem med vatten och lägg dem i en sluten behållare. Bäst är en plåtburk med lock, men en tillsluten plastpåse är också tillräckligt för att förhindra farlig oxidation.

En brandfarlig vara är märkt med en text och i vissa fall en farosymbol.

Trasor med linolja kan självantända. Blöt dem med vatten och lägg dem i en sluten plåtbekållare.

Det kan finnas många brandfarliga varor i ett hem.

Grilla utomhus på en säker plats på behörigt avstånd från till exempel parasoll, byggnader och vedhögar.

Grillar

De vanligast grillarna är kol-, gasol- och elektriska grillar.

Kolgrill

För en kolgrill gäller följande:

- ☐ Använd en stabil grill som inte välter.
- ☐ Använd godkänd tändvätska, inte andra brandfarliga vätskor.
- ☐ Planera grillningen ordentligt och var utomhus på en säker plats.
- ☐ Ha en hink vatten eller trädgårdsslangen i närheten.
- ☐ Håll aldrig tändvätska direkt på elden.
- ☐ Efter avslutad grillning, placera grillen på säker plats.
- ☐ Töm aldrig osläckt aska eller kolrester i soporna eller i trädgården.

Gasolgrill

För en gasolgrill gäller följande:

- ☐ Se till att alla kopplingar är täta så att gas inte läcker ut.
- ☐ Grilla utomhus på en säker plats på behörigt avstånd från till exempel parasoll, byggnader och vedhögar.
- ☐ Håll grillen ren från fett.
- ☐ Ha en brandsläckare nära tillhands. Använd aldrig vatten för att släcka en brand som uppstår i en gasolgrill.

Elektrisk grill

Den allvarligaste risken med en elektrisk grill är strålningsvärmens. Därför ska den alltid placeras på ett obrännbart underlag och aldrig lämnas påslagen utan tillsyn.

När grillen används utomhus ska alltid en jordad anslutning användas.

När du använder din elektriska grill ute – glöm inte att använda en jordad anslutning.

Använd helst iordningställda eldstäder som finns till exempel utefter vandringsleder när du eldar i naturen. Finns det ingen färdig eldstad, så välj en lugn och skyddad plats, så nära vatten som möjligt.

Eldning utomhus

Det finns inget generellt eldningsförbud i Sverige. Varje kommun har lokala bestämmelser om eldning. Dessa baseras normalt både på miljö- och brandrisker.

Brandrisken anges i en femgradig skala, där 5 betyder mycket stor brandrisk. Vissa kommuner tillämpar eldningsförbud vid brandrisk 4–5, medan i andra kommuner gäller eldningsförbud endast vid brandrisk 5.

Kontakta kommunen (räddningstjänsten och miljöförvaltningen) för att ta reda på de aktuella bestämmelserna.

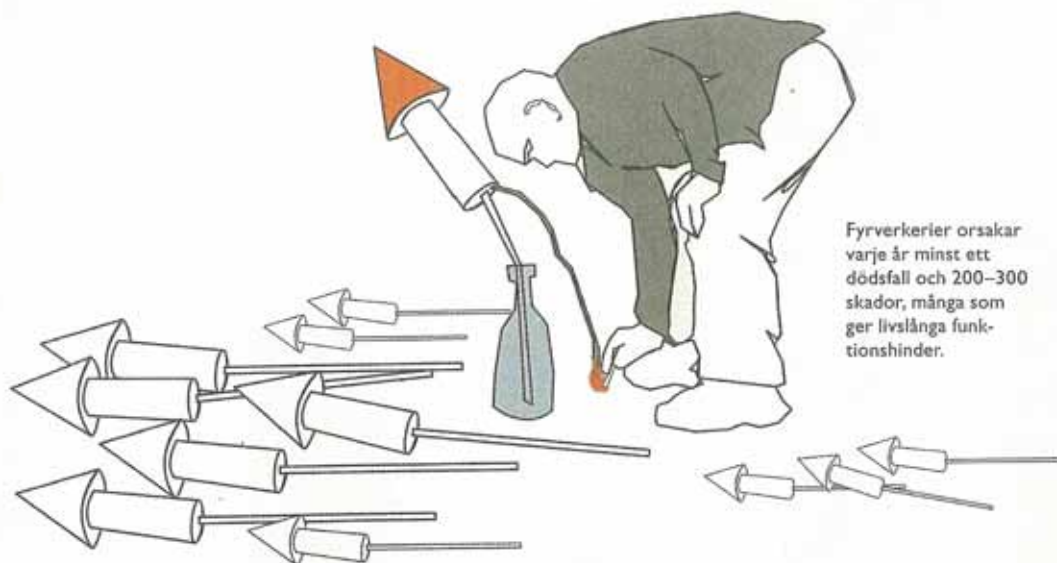
När du gör upp eld är det viktigt att tänka på när, var och vad du ska elda. Ansvar för eldningen ligger alltid hos dig som eldar. Det är aldrig myndighetens ansvar, även om du fått tillstånd att elda.

Trädgårdselldning

Vanligt trädgårdsavfall som gräs, kvistar och grenar får du normalt elda. Sådant avfall räknas inte som sopor. Ett praktiskt och säkert sätt att elda är i en plåttunna. Det kräver inget speciellt tillstånd såvida inte eldningsförbud råder.

Gräsbränder är vanliga och onödiga. Elden sprider sig snabbt när gräset är torrt. Elda bara små ytor åt gången och i riktning mot vinden. Du ska alltid ha en vattenslang till hands och en obrännbar kratta så att du kan styra elden. Lämna aldrig elden utan uppsikt.

Fyrverkerier

Fyrverkerier orsakar varje år minst ett dödsfall och 200-300 skador, många som ger livslånga funktionshinder.

Använd inga hemmagjorda fyrverkerier. Köp godkända fyrverkerier på försäljningsställen, som har tillstånd att sälja. Ta reda på hur de olika pjäserna fungerar. Den som är yngre än 18 år får varken köpa eller använda fyrverkeripjäser.

Följ anvisningarna

Varje fyrverkeripjäs är försedd med en anvisningstext. Läs den och följ den noga. Det är viktigt att du i förväg arrangerar ditt fyrverkeri. En enkel ramp för småraketer får man av en drickaback med tomglas. Ställ backen stadigt och stick ner raketernas pinnar i flaskorna. Kontrollera raketernas riktning och att alltsammans står stadigt.

Vänta minst fem minuter innan du går fram till en raket som inte fungerar. Försök inte att tända den igen.

Nödraketer får endast användas för att signalera att någon befinner sig i nöd.

Undvik skador och bränder

- ☐ Förbered ditt fyrverkeri i dagsljus.
- ☐ Fundera innan avfyring var pjäsen kommer att hamna.
- ☐ Se till att nedfallande rester inte kan skada och orsaka brand.
- ☐ Läs bruksanvisningarna noga.
- ☐ Använd avfyringsramp.
- ☐ Skjut inte från balkonger.
- ☐ Tänd bara på ursprungsstubinen, aldrig direkt på pjäsen.

Den som är yngre än 18 år får varken köpa eller använda fyrverkeripjäser.

Bränder i soprum och sopkärl är allt vanligare. Många av dem är anlagda.

Sophantering

Det är allt vanligare med bränder i sopkärl och soprum. Bränderna uppstår genom slarv med het aska, cigarettglöd eller självantändning. Plasten i sopkärllet smälter ner och bildar en brinnande pöl, som kan rinna iväg mot en vägg. Utstickande tak samlar upp brandgaser och leder dem in i fastigheten. Ställ därför inte soptunnor under skärmtak i direkt anslutning till huset eller under takfoten.

Bränderna i soptunnor är ofta anlagda. Tidigare förvarades alla sopor i brandsäkra soprum med sämre tillgänglighet för en brandanläggare. Idag är tillgängligheten mycket större. Tänk på att kärl för pappersåtervinning är extra riskfyllda. Gör det svårt för brandanläggaren genom att se till att obehöriga inte har tillträde till gårdar och andra platser där en anläggare kan agera ostört.

För att uppfylla kraven i Brandsäkert hem™ ska du ha en pulversläckare, brandfilt, spisvakt och en brandvarnare i ditt hem.

Skydda ditt hem

Din kunskap är hemmets bästa brandskydd. Men brandskyddet kan förstärkas med tekniska hjälpmedel. I ett Brandsäkert hem™ ska det finnas pulversläckare, brandfilt, spisvakt och en nätansluten brandvarnare.

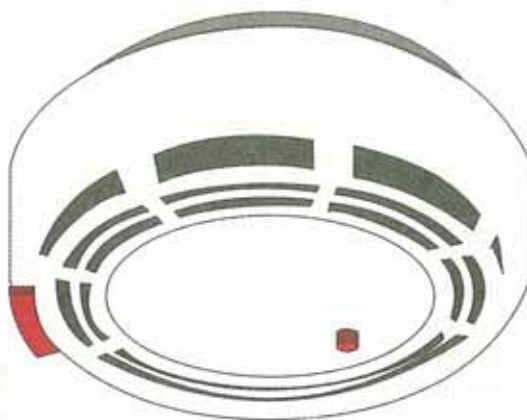

Spisvakt

Många bränder startar på spisen i köket. Det är lätt att glömma en spisplatta påslagen om till exempel telefonen ringer eller någon knackar på dörren. Gå aldrig från köket om något kokar på spisen.

Ett bra hjälpmedel för att förebygga bränder på spisen är spisvakten. Den består dels av en timerenhet, dels av ett övervakningsskydd, antingen en rökdetektor, ett överhettningsskydd eller en rörelsedetektor.

Timern stänger automatiskt av spisen efter en bestämd tid om den glömts påslagen. I händelse av brand reagerar detektorn eller överhettningsskyddet och strömförsörjningen till spisen stängs av.

Montera gärna en brandvarnare i varje sovrum. Det är när du sover som du är mest försvarslös mot rök och brand.

Brandvarnare

En brandvarnare är en billig livförsäkring. Den reagerar på den livsfarliga röken och varnar dig. Det är när du sover som du är allra mest försvarslös mot rök och brand.

Nätanslutna brandvarnare

Brandvarnare som ingår i Brandsäkert hem™ ska vara anslutna till elnätet för att säkerställa att de alltid är driftsatta. De har en batteribackup om ett strömavbrott skulle inträffa. Batteriet ska bytas efter tillverkarens anvisningar. Testa brandvarnaren efter tillverkarens anvisningar eller som längst med tre månaders mellanrum. Som alternativ till enskilda nätanslutna brandvarnare kan övervakade branddetekteringssystem enligt Riktlinjer för Brandsäkert hem™ användas.

Placering av brandvarnare

Brandvarnarens övervakningsområde bör inte överstiga 60 m². Dessutom bör avståndet mellan två brandvarnare inte vara längre än 12 meter. Om du har flera våningar bör en brandvarnare placeras där trappan mynnar till övervåningen, och minst

en brandvarnare per våningsplan. Brandvarnaren bör placeras i anslutning till sovrummet.

Brandvarnaren placeras i rummets högsta punkt och helst mitt i rummet, inte på väggen! Ett fritt utrymme på minst 50 cm ska finnas runt om brandvarnaren. I övrigt monteras brandvarnaren enligt tillverkarens anvisningar. Glöm inte att testa brandvarnaren när du har monterat den!

Underhåll av brandvarnaren

Rengör brandvarnaren från utsidan med dammsugare en gång om året. För vanliga batteridrivna brandvarnare rekommenderas att man byter batteri en gång om året (till exempel på första advent). Byt ut brandvarnaren efter 8–10 år. Den har begränsad livslängd. Gör en funktionskontroll av brandvarnaren minst en gång i kvartalet och när du varit hemifrån en längre tid.

Funktionstest av brandvarnare

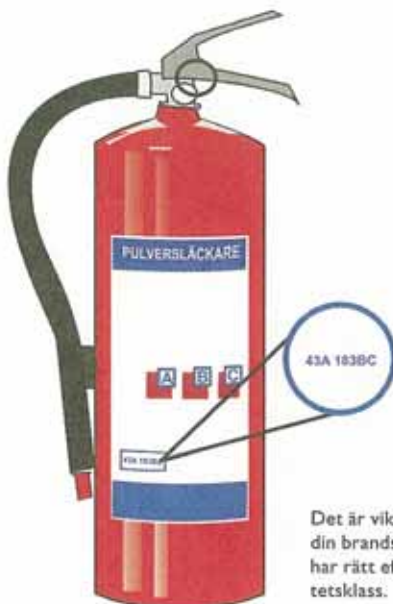
Funktionstesten ska inte endast vara en batteritest, utan man kan testa brandvarnaren genom att framkalla rök under brandvarnaren för att aktivera den.

Testa brandvarnaren varje kvartal. Tryck in testknappen och håll ett nysläckt stearinljus under.

Utför detta test minst en gång i kvartalet:

- ☐ Tryck in testknappen. En signal ska då tjuta. Släpp därefter testknappen.
- ☐ Blås ut ett ljus under brandvarnaren och låt röken träffa brandvarnaren. Brandvarnaren ska då aktiveras och ge signal. Det kan dröja några sekunder.
- ☐ Vifta bort röken med en tidning eller liknande så tystnar brandvarnaren. Avlägsna inte brandvarnaren från sin plats eller plocka bort batteriet.

Om brandvarnaren skulle aktiveras vid matlagning eller liknande, ska samma förfaringssätt som vid punkt 3 ovan användas för att få den att tystna.

Handbrandsläckare

För att uppfylla kraven för Brandsäkert hem™ ska det i bostaden finnas minst en 6 kg pulversläckare med lägsta effektivitetsklass 43A 183BC. Den ska placeras i anslutning till ordinarie ingång och vara lätt åtkomlig. Handbrandsläckaren ska vara upp-satt med bifogad uppfästningsanordning så att bärhandtaget hamnar cirka 90 cm över golvet.

Handbrandsläckaren behöver underhållas regelbundet. Titta till den varje månad och se efter att den fortfarande är laddad och inte har några skador.

Handbrandsläckare för hemma-
bruk bör skickas på verkstadsgenom-
gång vart tionde år, alternativt bytas
mot en ny.

Brandfilt

En brandfilt är ett bra komplement till en handbrandsläckare. Den kan med fördel användas för att dämpa en brand eller släcka brand i kläder eller i kokkärl.

Brandfilten består av ett eller två lager glasfiberduk med ett tätskiktsslag som släpper igenom ett minimum av brännbara gaser. Filtens storlek ska vara minst 120x180 cm för att kunna användas för att släcka brand i kläder på en människa.

Placera brandfilten så att den är lätt att dra ner i stroparna.

Jordfelsbrytare

Jordfelsbrytarens främsta funktion är att rädda liv och förhindra brand om ett fel uppstår i en lägenhet eller villa. Det finns två typer av jordfelsbrytare, en för personskydd och en för brandskydd.

Personskyddet har en maximal felströmsinställning på 30 milliAmpere. Brandskyddet har en maximal felströmsinställning på 500 milliAmpere.

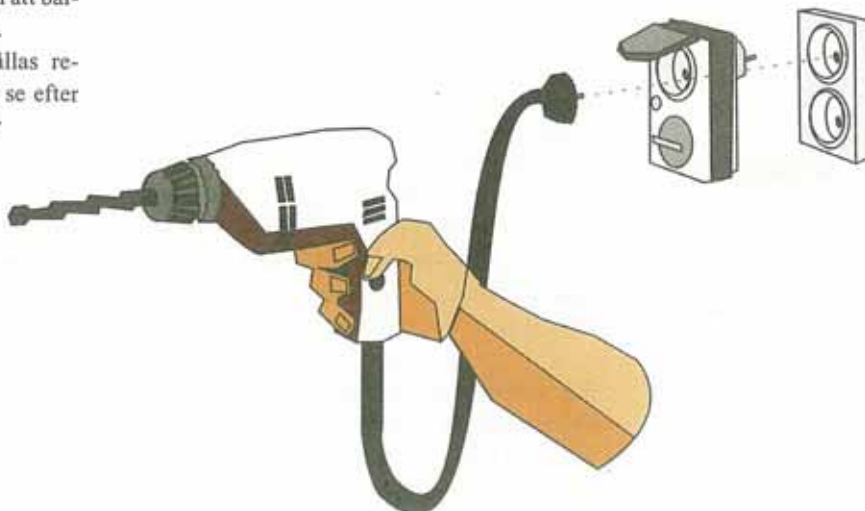
Snabbheten hos en jordfelsbrytare gör att farliga situationer normalt inte hinner uppkomma när en person kommer i beröring med en strömförande del. Vid ett eventuellt fel känner jordfelsbrytaren av de små strömmar som kan orsaka brand.

Det är enkelt och billigt att installera en jordfelsbrytare. Krav på jordfelsbrytare i bad- och duschrum och utomhus infördes i starkströmsföreskrifterna 1996. Sedan år 2000 är det krav på att alla vägguttag ska vara bevakade av jordfelsbrytare.

Jordfelsbrytaren är ett bra kompletterande skydd till andra skyddsåtgärder såsom säkringar, skyddsjordning och naturligtvis underhåll av elanläggningen.

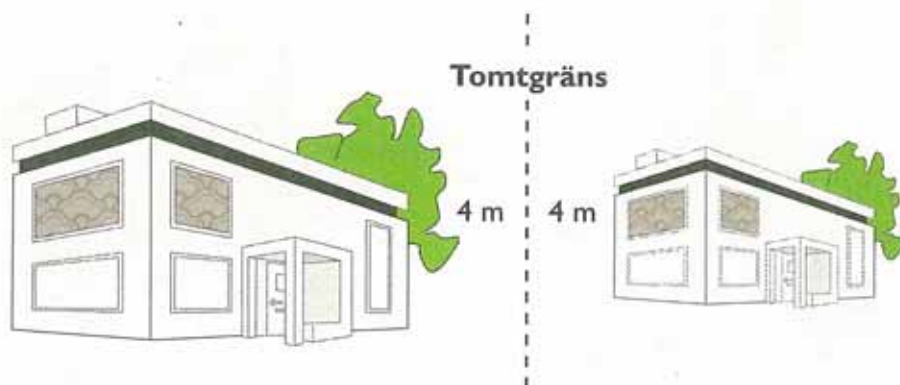
Kontrollera jordfelsbrytarens funktion med testknappen minst två gånger om året.

Jordfelsbrytare skyddar både mot personskador och bränder.

Byggnadens brandskydd

En viktig del i bostadens brandskydd är inbyggt redan från början. Nedan följer de grundläggande förutsättningarna.

Enfamiljshus

Det grundläggande brandskyddet i småhus får man genom att upprätta skyddsavstånd mellan byggnaderna. Avståndet från byggnad till tomtgräns måste vara minst fyra meter.

Står byggnaden närmare tomtgränsen än fyra meter måste man förstärka brandskyddet. Det kan vara brandklassade väggar och fönster samt be-

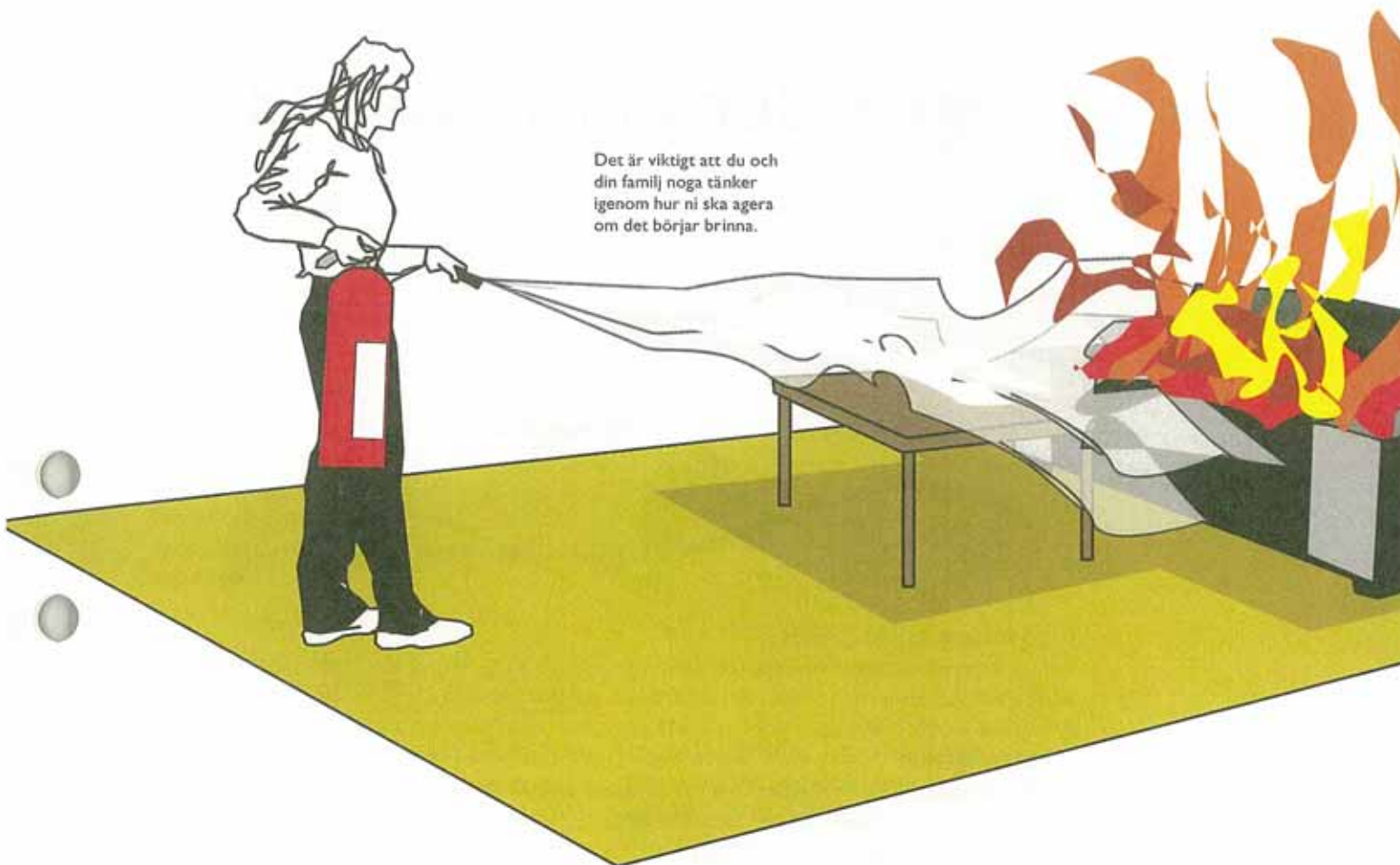
gränsning av fönsterrutors storlek. För parhus och radhus gäller samma brandmotståndskrav mellan de olika bostäderna som det är i ett flerfamiljshus, det vill säga 60 minuter (se nedan). I övrigt är det normalt inga brandcellsgränser i ett småhus, utom för garage och pannrum.

Flerfamiljshus

Flerfamiljshus indelas i brandceller. Inom en brandcell ska en brand under en föreskriven minsta tid kunna utvecklas utan att sprida sig till andra delar av byggnaden. Brandcellen ska vara avgränsad från byggnaden i övrigt, genom till exempel

omslutande väggar och bjälklag, så att utrymning av byggnaden tryggas och att personer i intilliggande brandceller eller byggnader skyddas under föreskriven tid.

Om det händer

Även om du försöker undvika riskerna och har ett bra brandskydd kan olyckan ändå vara framme och en brand bryta ut. Då är sekunderna dyrbara. Handlar du på rätt sätt kan det vara avgörande för att det stannar vid ett tillbud istället för en ödesdiger totalbrand.

Rädda – Varna – Larma – Släck

Gör så här om det börjar brinna:

- ☐ Rädda först dem som är i livsfara.
- ☐ Varna därefter alla som hotas av branden.
- ☐ Larma räddningstjänsten.
- ☐ Släck branden om du bedömer att du klarar det.

Detta är normalt den ordning som rekommenderas. Men det är den aktuella situationen som avgör i vilken ordning du verkligen ska agera.

Om ni är flera som kan hjälpas åt kan ni göra flera åtgärder samtidigt.

Om du inte lyckas släcka branden, är det viktigt att du stänger dörren till rummet där det brinner. Du har då skaffat dig värdefull tid. Branden mins-

kar något i intensitet när syretillförseln minskas. Dörren blir också ett brandmotstånd, som under en tid förhindrar brandens spridning.

Genom att på detta sätt försvåra brandens spridning, begränsas den och du förbättrar möjligheten för brandmännen att rädda så stora värden som möjligt.

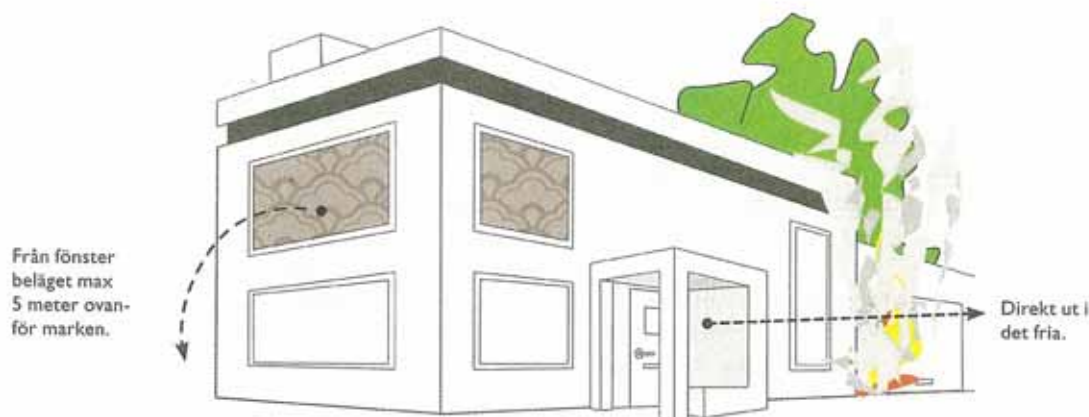
112

Rädda
Varna
Larma
Släck

Detta är den vanliga handlingsordningen vid brand.

Utrymning

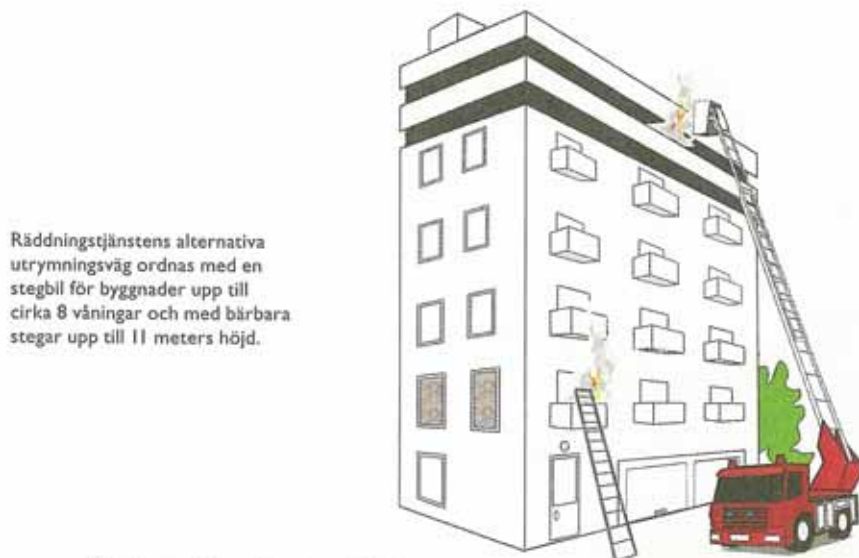
Utrymningsförhållandena skiljer sig åt vid enfamiljs- och flerfamiljshus.

Utrymning enfamiljshus

Vid en okontrollerad brand i enfamiljshus ska alltid samtliga som vistas i byggnaden utrymma. Den grundläggande förutsättningen är att alla kan gå ut genom huvudentrén. Om några blir instängda på övervåningen, måste de kunna ta sig ut genom ett fönster eller en balkong. Om ni bor i en villa

med två våningar är det därför viktigt att ni diskuterar hur ni kan ta er ut från övervåningen. Det finns utrymningsstegar som förankras i krokar under fönstrena. I annat fall måste ni räkna med att hoppa. Bestäm en plats där alla återsamlas.

Utrymning flerfamiljshus

I flerfamiljshus räknar man normalt med att trapphuset är den primära utrymningsvägen. Den alternativa utrymningsvägen är räddningstjänstens stegutrustning.

Om det brinner i din egen lägenhet och du inte klarar av att släcka branden, måste du och din familj ta er ut. Då ska du stänga dörren till rummet där det brinner och även stänga lägenhetsdörren på vägen ut.

Genom att trapphuset är den primära utrymningsvägen för hela byggnaden är det viktigt att inte förvara brännbara eller hindrande föremål i

trapphuset. Om branden startat i en annan lägenhet ska du stanna kvar i din egen lägenhet med stängd dörr. Varje lägenhet är en egen brandcell, som ska klara brand i minst 60 minuter. Följande gäller:

- ☐ Öppna inte lägenhetsdörren för att kontrollera röken i trapphuset.
- ☐ Gå ut på balkongen eller fram till ett fönster och ropa på hjälp.
- ☐ Ring 112 om du kan.
- ☐ Avvakta hjälp från räddningstjänsten.
- ☐ Använd aldrig hissen för utrymning!

Rädda dig själv och andra

Hur försiktig du än är kan det hända att det börjar brinna. Då är det viktigt att veta hur du ska göra för att skadorna ska bli så små som möjligt.

Brand på spisen

Om du upptäcker att kastrullens innehåll har börjat brinna släcker du snabbast genom att lägga på locket. Släck aldrig en brand på spisen med vatten. Brinnande fett slungas omkring på ett explosionsartat sätt.

Om branden på spisen är mera omfattande är brandfilten ett bra hjälpmedel. Om branden redan spridit sig upp till köksfläkten måste du använda brandsläckaren.

Brand i möbler eller gardiner

Om det börjat brinna i en soffa eller ett bord är brandfilten också ett bra hjälpmedel.

Är branden mera omfattande, tveka inte att använda handbrandsläckaren.

En brand i en gardin upplevs som stor men blir mindre och mer lätthanterlig om du drar ner den på golvet. Släck den med brandfilten eller vatten.

Med din brandfilt kan du släcka många typer av bränder. Till exempel på spisen, i möbler, gardiner eller i kläder.

Brand i kläder

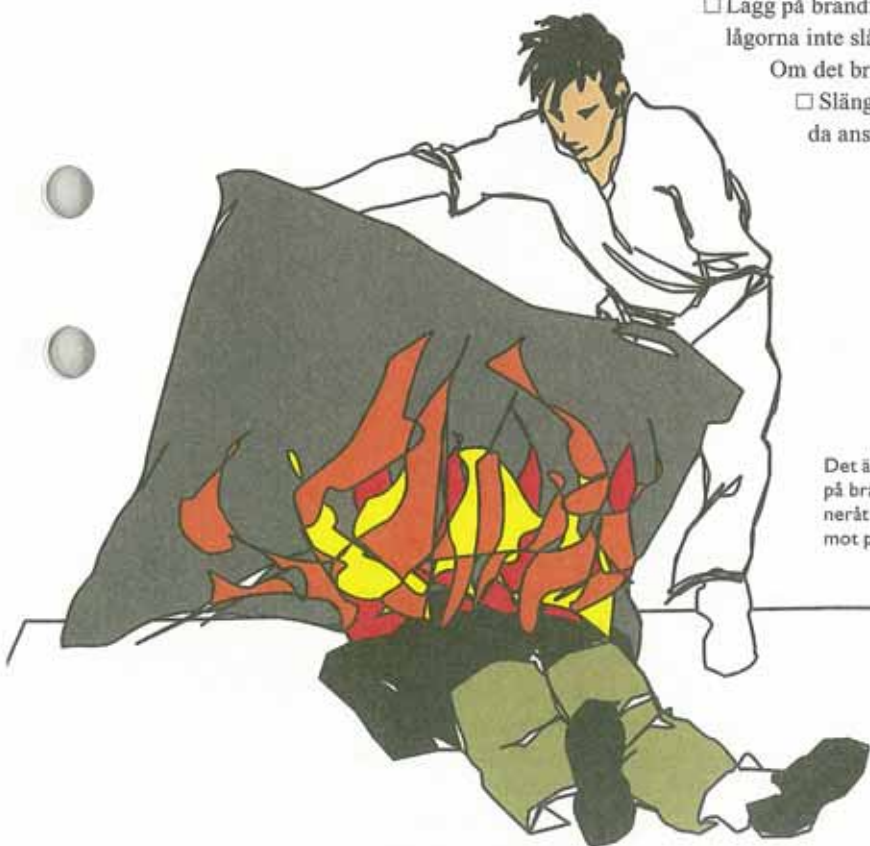
Om det brinner i någons kläder gäller det att handla snabbt.

- ☐ Lägga snabbt ner personen på marken.
- ☐ Kväv branden med en brandfilt eller vad som finns tillhands.
- ☐ Lägga på brandfilten från huvudet och neråt så att lågorna inte slår upp mot personens ansikte.

Om det brinner i dina egna kläder:

- ☐ Släng dig ner och rulla runt samt skydda ansiktet.

Det är mycket viktigt att lägga på brandfilten från huvudet och neråt så att lågorna inte slår upp mot personens ansikte.

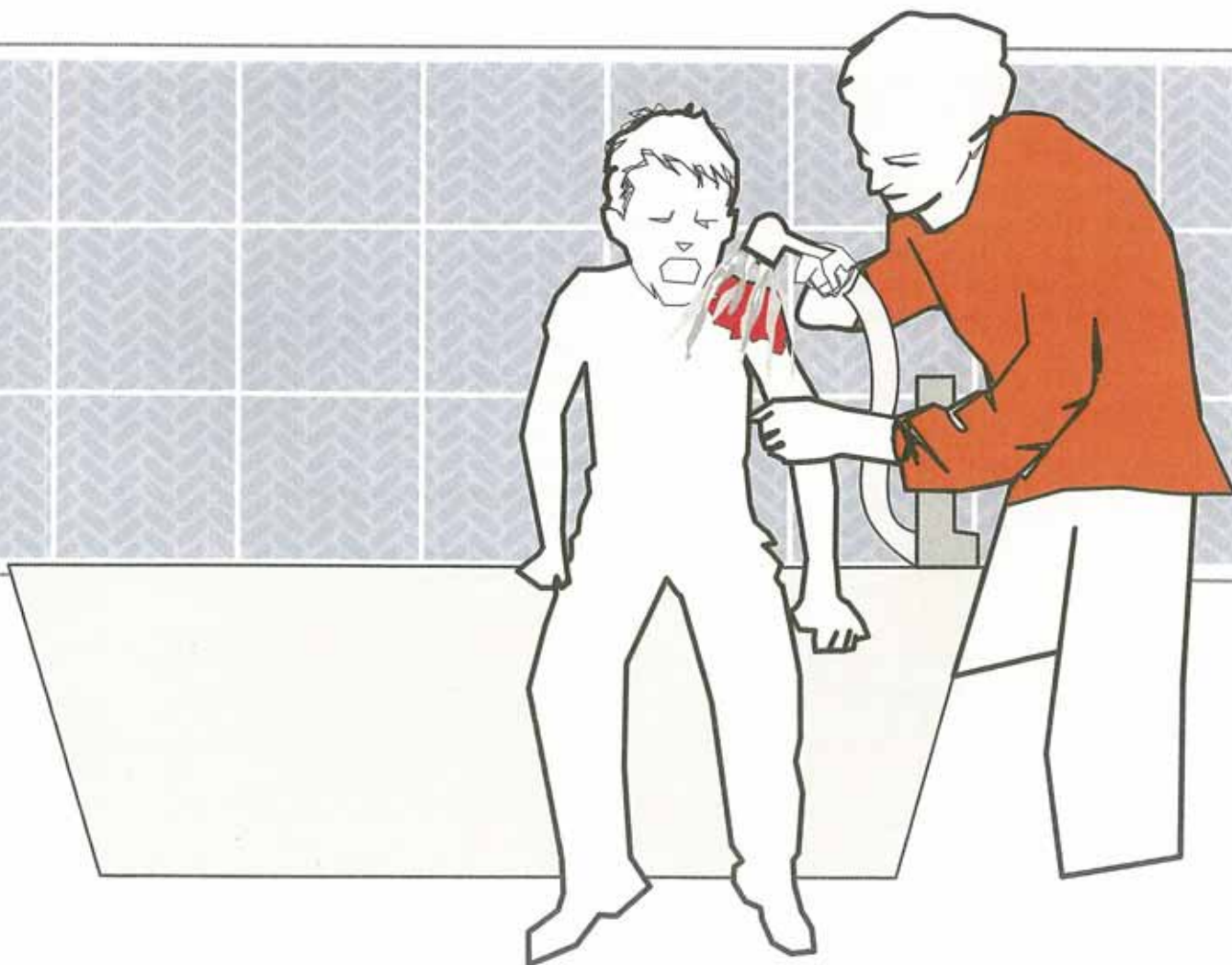
Brännskador

Beroende på hettans intensitet kan brännskador se olika ut. De indelas i olika grader av omfattning och verkan: Första gradens brännskada innebär vätskeblåsor. Andra gradens brännskada innebär att huden är sönderbränd och skrynklar sig. Tredje gradens brännskada har gått ner i vävnaderna och innebär ofta att en hudtransplantation är nödvändig. Det är dock alltid viktigt att handla snabbt.

Första hjälpen vid brännskador

- ☐ Ta genast av kläderna men låt kläder närmast kroppen sitta kvar om de fastnat i brännskadan.
- ☐ Kyl ner brännskadan med vatten så fort som möjligt. Fortsätt nerkyllningen minst 15 minuter.
- ☐ Kontakta alltid sjukvården för bedömning om vård krävs.

Det är mycket viktigt att kyla ner en brännskada. Det lindrar smärtan och minskar skadan.

Räddningstjänsten i din kommun

Vad kan räddningstjänsten göra?

För att du ska kunna planera ditt brandskydd är det viktigt att du vet vilka förutsättningar som gäller för räddningstjänsten i just din kommun. Kontakta din lokala brandstation för information om:

- ☐ Den normala insatstiden till just ditt hus.
- ☐ Hur stor brandstyrka som normalt rycker ut.
- ☐ Vad den styrkan kan uträtta, till exempel rökdykning och invändig och utvändig livräddning.
- ☐ Vilken stegutrustning de normalt har med sig och använder till ditt hus.
- ☐ Deras bedömning om byggnadens svårighetsgrad, åtkomlighet med stegar, förutsättningar för livräddning och vattenförsörjning.
- ☐ Den normala insatstiden för ambulans.

Så här går du vidare

Titta på dvd:n som medföljer. Gärna tillsammans med dina barn!

Titta på dvd:n

Till den här skriften hör också en dvd som kompletterar informationen. Genom bilder och rörliga filmsekvenser beskrivs risker, skydd och ditt agerande i händelse av en brand.

Titta gärna på dvd:n regelbundet och studera skriften. Lämpligt tillfälle kan vara inför första advent, eftersom jul och nyår är de mest riskfyllda tiderna på året.

Lär dina barn

Om du har barn är det lämpligt att vartefter de växer upp successivt ge dem mer information, så att de har möjlighet att själva undvika riskerna och agera på rätt sätt.

Det är vår förhoppning att du och din familj med dessa kunskaper ska kunna förebygga och förhindra att det börjar brinna hemma hos er. Om det trots allt skulle hända har du nu möjlighet att klara den situationen mycket bättre.

Lycka till!

Brandsäkert hem™

För mer information:
Brandskyddsföreningen
115 87 Stockholm
Tel 08-588 474 00
www.brandsakerthem.se